

Van 'anders denken' en meer leerlingen tot online producten

Resultaten kigo-projecten 2007 zeer divers

De resultaten van onderzoek naar kigo-projecten geven een positiever beeld dan gedacht. Niettemin kunnen opleidingen die een project aanvragen hun voordeel doen met de aanbevelingen.

'De resultaten zijn bemoedigend", vindt René van Schie. "Ik had een wat minder goed resultaat voor ogen." Van Schie gaf in het najaar van 2009 als beleidsambtenaar van – toen nog – LNV opdracht aan de drie landelijke pedagogische centra APS, CPS en KPC de kigo-projecten te evalueren. Met de kigo-regeling steunt en stimuleert het ministerie de groen-onderwijsinstellingen bij het gezamenlijk werken aan

kennisverspreiding en innovatie.

Ook de Groene Kennis Coöperatie (GKC) vindt bij monde van Klaas Boer dat het rapport 'Rijp en Groen' de kritische beeldvorming over kigo-projecten nuanceert. "Diverse projecten in het mbo zijn – anders dan gedacht – succesvol."

Producten

In 2007 startten 44 kigo-projecten waaronder vijftien GKC-programma's. Het ministerie wilde weten wat het resultaat van die projecten is. Wat het effect is op doorwerking in de onderwijsinstellingen, op vernieuwing van het onderwijs of op samenwerking met andere partners. De onderzoekers Karen van den Broek (CPS), Teja van der Meer (APS) en Marianne Steenvoorde (KPC Groep) legden 37 van de projecten onder de loep. Ze analyseerden projectrapportages en spraken met deelnemers over de ervaringen met kigo-projecten.

De resultaten van kigo-projecten zijn zeer divers. Sommige projecten

Deze mbo-leerlingen participeerden in een samenwerkingsproject met als doel de kleine opleidingen varkenshouderij in Oost-Nederland te versterken en bundelen.

TEKST

jan nijman

FOTOGRAFIE

jan nijman, van

hall larenstein, ivn

resulteren in nieuwe cursussen of vernieuwde opleidingen zoals het onderwijs voor pluimvee, varkenshouderij of bollenteelt. “We krijgen nu meer leerlingen in de opleidingen voor bloembollen”, vertelt Piet Vlamming van Clusius College, die betrokken was bij het project Versterking kennisinfrastructuur bollensector. Andere producten die de kigo-projecten opleverden zijn lesmaterialen of online producten, zoals de Welzijnsmonitor vleeskalveren op Dierenwelzijnsweb of de kennisbank over bloembollen op groenweb.nl.

In vrijwel alle projecten is er samenwerking met een of meer partners, bijvoorbeeld in het project Integratie advies & groen onderwijs. Projectleider Ruud Hendriks (Groenhorst College) vertelt dat zij onderzoeksprojecten op het gebied van biologische landbouw wilden uitvoeren met onderzoekers, studenten mbo en hbo en ondernemers. Hoewel er niet meer dan drie onderzoeksprojecten zijn uitgevoerd, heeft die samenwerking geresulteerd in een ‘leuke’ ontwikkeling. Twee keer per jaar komen onderzoe-

kers en docenten bijeen in Wageningen om ervaringen uit te wisselen. En online is er samenwerking via biokennis.nl.

Ontsluiting

Een andere blijvende samenwerking is ontstaan uit het project Vitale regio – Vitale ondernemers. Idee was ondernemers in de regio bij te scholen in ondernemerschap door in themagroepen samen te werken met studenten, ondernemers en dienstverlenende bedrijven. Nadat dit project was afgerond, is een van de themagroepen in Zuidoost-Drenthe zelfstandig doorgegaan. Projectleider Hendrik Boekhoud (Van Hall Larenstein) overweegt om – gezien de ervaringen en belangstelling bij ondernemers – een opleiding te starten.

Niet alle projecten zijn succesvol (voor resultaten zie kader). Bijna de helft van de projecten werkt door in de onderwijsinstellingen. De andere helft dus niet. Samenwerking resulteert niet altijd in blijvende samenwerking. Na afsluiting van sommige projecten worden nieuwe werkvormen niet meer uitgevoerd wegens

Studenten van Van Hall Larenstein aan het werk in het project Leren in het Westerkwartier, onderdeel van het programma Regionale transitie (2008).

gebrek aan tijd of geld. En de verspreiding van de resultaten, de producten en de ontwikkelde kennis blijkt moeilijk. Veel materiaal is maar op beperkte schaal verspreid of niet goed toegankelijk. Ook voor dit artikel bleek het lastig resultaten van projecten te vinden.

Een aanbeveling uit het rapport is te beginnen met een goed uitgewerkte *businesscase*: de aanleiding en het doel van het project. “Je ziet dat wanneer zo’n *businesscase* van elders komt,” zo legt Marianne Steenvoorde uit, “bijvoorbeeld van het ministerie, en scholen hebben er niet zo veel mee, dat je dan veel geharrewar krijgt.” Het betekent niet dat een project met een onduidelijk *businesscase* mislukt. Het zoekproces dat volgt, kan soms resulteren in een heel succesvol project, zoals bij De kracht van het dorp, een van de drie pareltjes volgens het onderzoeksrapport.

Andere aanbevelingen richten zich op de samenhang: de programma’s van de GKC zouden daarin een rol moeten spelen. Projectgroepen zouden begeleid kunnen worden in de manier waarop ze samenwerken. Voor de inbedding van de projectresultaten binnen de onderwijsinstellingen moet meer aandacht zijn. En de ontsluiting van de projecten moet beter.

Beweging

Een kanttekening is dat de aanbevelingen gebaseerd zijn op projecten van 2007. De GKC bestond op dat moment een paar jaar, de aansturing vanuit de GKC-programma’s

Conclusies uit het rapport Rijk en Groen

- ▶ Bij 80 procent van de onderzochte kigo-projecten (31 van de 37) zijn aantoonbare producten een resultaat. Bij vijftien projecten is er duurzaam gebruik door opname in het curriculum of door gebruik door docenten.
- ▶ 65 procent van de kigo-projecten (24 van de 37) heeft kenniscirculatie tot resultaat. Bij negentien projecten is er kenniscirculatie tussen mbo en hbo, ondernemers of lokale overheden. Bij de overige vijf is kenniscirculatie beperkt tot het kigo-project zelf.
- ▶ 75 procent (28 van de 37) heeft een vorm van gedragsverandering als gevolg, vooral ‘anders denken’ waardoor ook ander gedrag plaatsvindt. Bij veertien projecten is sprake van een gedragsverandering door een duurzame samenwerking tussen scholen en bedrijven.
- ▶ In bijna 70 procent van de projecten (25 van de 37) is er geen duidelijke *businesscase* (het probleemgebied waar het project een oplossing voor moet bieden) of is er onvoldoende basis voor een voortvarende start van het project. Veertien projecten starten niet vanuit een zelf ervaren probleem, maar vanuit algemene maatschappelijke knelpunten, overheidsbeleid of ideeën vanuit programmajnen.
- ▶ In alle projecten is in meer of mindere mate sprake van samenwerking. De wijze waarop samengewerkt wordt, verschilt.
- ▶ In bijna 50 procent van de projecten (18 van de 37) is er een doorwerking in de onderwijsinstelling die uitstijgt boven de directe projectresultaten. Dertien kigo-projecten leiden tot blikverruiming: onderwijsinstellingen en andere partners treden buiten de eigen grenzen.

Scholieren en studenten van diverse niveaus en richtingen hielpen mee aan de totstandkoming van Doepark de Nooterhof in Zwolle.

stond nog in de kinderschoenen. De kigo-projecten die afgelopen jaar gestart zijn en de dit jaar te starten projecten zijn anders van opzet, zegt Klaas Boer. “Het belang van goede doorwerking staat al langer op de agenda. Veel acties uit het rapport zijn al ingezet.” Als voorbeeld noemt hij de instrumenten die beschikbaar zijn voor projectleiders en programmamtrekkers. Zo is er een checklist om de kwaliteit van projectaanvragen in te schatten en een instrument om te reflecteren op de onderwijskundige borging van projecten, te downloaden via www.gkc.nl. Bovendien reflecteert GKC met de programmaleider steeds vaker op projecten. De programma’s zijn volwassen geworden en sturen nu veel meer op de kwaliteit van de aanvragen, denkt Boer.

De nieuwe programmastructuur – ingedikt en geordend via domeinen – moet zorgen voor meer samenhang in projecten. Ook René van Schie denkt dat de nieuwe programma’s een betere regie kunnen voeren. De programmateams, die een belangrijke rol spelen bij de aanvraag van kigo-projecten, moeten meer aandacht hebben voor de inbedding van de projecten in het onderwijs en de doorwerking van samenwerking. “Teams moeten zich actiever opstellen. Ze wachten nog

wel eens te veel af.” Hij denkt dat samenwerking in de regio essentieel is. “Structurele samenwerking lukt als de belanghebbenden fysiek dicht bij elkaar zitten.”

Marianne Steenvoorde denkt dat projectaanvragers hun voordeel kunnen doen met de aanbevelingen uit het rapport Rijk en Groen. Zij wil, samen met Teja van der Meer, de bevindingen bespreken in het groen onderwijs. “We zien dat de projecten veel in beweging zetten. Het maakt mensen enthousiast, ze gaan samenwerken. Ik ben het met Van Schie eens dat de resultaten bemoedigend zijn.”

[Links en downloads, het rapport Rijk en Groen en een overzicht van de 44 projecten op \[www.groenonderwijs.nl\]\(http://www.groenonderwijs.nl\) > editie 4.](#)

advertentie

Adverteren?

Het tijdschrift vakblad groen onderwijs is het enige blad dat zich speciaal richt op het groen onderwijs en agrarische belangenorganisaties. Het verschijnt 15 maal per jaar. Met vakblad groen onderwijs kunt u dus gericht deze doelgroep benaderen. Voor inlichtingen over advertentiemogelijkheden, vraag naar:

Pieter Boetzkes, Tormentilbeek 8
5709 PK Helmond
Telefoon (0492) 55 69 03
Fax (0492) 55 69 04
E-mail pieter.boetzkes@silو.nl

S[i]LO

Verschijningstabel 2011

Editie	Sluitingsdatum	Verschijning
5	12-04-2011	20-04-2011
6	26-04-2011	04-05-2011
7	31-05-2011	08-06-2011
8	14-06-2011	22-06-2011
9	28-06-2011	06-07-2011
10	30-08-2011	07-09-2011
11	20-09-2011	28-09-2011
12	11-10-2011	19-10-2011
13	08-11-2011	16-11-2011
14	22-11-2011	30-11-2011
15	13-12-2011	20-12-2011